

Föreskrifter och allmänna råd om hälsoundersökningar av barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet inklusive konsekvensutredning, Dnr 4.1-640/2019, synpunkter till Socialstyrelsen

Förslag till beslut

1. Synpunkter över förslag på föreskrifter och allmänna råd och hälsoundersökningar av barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet inklusive konsekvensutredning avges till Socialstyrelsen enligt social- och omsorgsförvaltningens förslag.

Ärende

Linköpings kommun ges möjligheter att lämna synpunkter på Socialstyrelsens förslag till föreskrifter och allmänna råd med tillhörande konsekvensutredning avseende hälsoundersökningar av barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet. Synpunkterna ska ha inkommit till Socialstyrelsen senast 28 juni 2019.

Beslutsunderlag:
Tjänsteskrivelse till nämnd.docx
Yttrande.docx

Bakgrund

Socialstyrelsen beskriver i sin konsekvensutredning att både svensk och internationell forskning visar att barn och unga i samhällsvård har betydligt fler hälsoproblem än jämnåriga. De har t.ex. hög förekomst av psykisk ohälsa, dålig tandhälsa och låg vaccinationstäckning. En rad studier visar också att barn i samhällsvård har en hög överrisk för fysisk och psykisk ohälsa i vuxen ålder.

Av de barn som genomgick en hälsoundersökning hade 30 % dålig tandhälsa, 29 % led av depression och ångest, 36 % led av någon form av trauma, 24 % hade en neuropsykiatrisk diagnos och 1 % visade tecken på att ha varit utsatt för fysisk misshandel. En stor del a barnen hade uteblivit från de normala hälsokontrollerna inom tandvården och hälso- och sjukvården.

Vid hälsokontroller på SiS-institutioner har det visat sig att 53 % av pojkarna och 75 % av flickorna har minst ett behandlingskrävande tillstånd. 71 % av barn och unga placerade på SiS-institutioner hade minst en fastställd psykiatrisk diagnos, 45 % hade minst två diagnostiserade diagnoser och 20 % minst tre diagnoser.

Socialnämnden har ett ansvar för att placerade barn och unga växer upp under trygga och goda förhållanden. Av vårdplan och genomförandeplan ska det framgå vilka åtgärder som planeras för att barn och ungas behov av hälso- och sjukvård, samt tandvård ska tillgodoses.

15 april 2017 trädde nya lagbestämmelser i kraft, som syftar till att stärka placerade barn och ungas (0-20 år) tillgång till hälso- och sjukvård, oavsett om de är placerades med stöd av SoL eller LVU.

Med stöd av 11 kap, 3 d § SoL ska socialnämnden, om det inte är obehövt, underrätta landstinget om ett barn eller en ungdom (18-20 år) behöver erbjudas en hälsoundersökning i samband med att en placering utanför hemmet inleds.

Landstingen har en skyldighet med stöd av lag (2017:209) om hälsoundersökning av barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet att erbjuda hälsoundersökningar. Syftet är att följa upp tidigare insatser inom hälso- och sjukvård, samt ge ett underlag för barnets/den unges behov av hälso- och sjukvård.

Hälsoundersökningar i anslutning till en placering motsvaras inte av den läkarundersökning som görs inför en ansökan om vård med stöd av LVU.

Ensamkommande barn och unga erbjuds hälsoundersökningar med stöd av 7 § lagen (2008:344) om hälso- och sjukvård åt asylsökande m fl. Det finns däremot inget som hindrar att ensamkommande barn och unga genomgår

hälsoundersökning med stöd av lag (2017:209) om hälsoundersökning av barn och unga som vårdas utanför hemmet.

Aktuell situation i Linköpings kommun och länet

Landsting och kommuner har en lagstadgad skyldighet att ingå överenskommelser om samarbete i fråga om barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet.

2014 beslutades om en samverkansrutin för tvärprofessionellt arbete avseende läkarundersökningar och bedömning av tandhälsa för placerade barn mellan regionen och länets kommuner. Rutinen reviderades i december 2015, då det beslutades att barnkliniken på Vrinnevisjukhuset skulle ansvara för att genomföra hälsoundersökningar på placerade barn. Det pågår en revidering av nuvarande rutin, då det är beslutat att ensamkommande barn ska ingå i rutinen, vilket de inte gjorde tidigare, samt att samtliga vårdcentraler i länet ges i uppdrag att hälsoundersöka unga mellan 18-20 år. I den nya rutinen kommer det att framgå att det är bättre att genomföra en hälsoundersökning efter att barnet blivit placerat, då själva placeringen i sig kan utgöra en stress.

I februari 2019 beslutades även om ”Överenskommelse om trygg och säker vård för barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet” mellan länets kommuner och regionen. Syftet med överenskommelsen är att barn och unga får tillgång till hälso- och sjukvård på samma villkor som andra barn och unga, samt att tydliggöra samarbetet mellan kommunernas socialtjänst och regionens hälso- och sjukvård när barn och unga placeras i familjehem eller i HVB. Samverkansrutinen är beslutad för ett år, under tiden ska ett samverkansdokument utarbetas avseende det medicinska omhändertagandet och prioriteringar.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget innebär inga ökade ekonomiska konsekvenser för kommunen.

Kommunala mål

Målområde Medborgare:

Goda villkor för ett jämlikt, meningsfullt och hälsosamt liv Linköpings kommun skapar goda och trygga uppväxtvillkor för alla barn och unga. Barn och unga får den utbildning och det stöd de behöver i en likvärdig skola som uppmuntrar alla till lust, engagemang och lärande. Sociala insatser är förebyggande och har barn i fokus. Linköpings invånare har förutsättningar att leva ett hälsosamt liv och ha en meningsfull tillvaro med inflytande över sin vardag och har möjlighet att nå sin fulla potential.

[Länk till kommunfullmäktiges övergripande mål](#)

Jämställdhet

Genom den föreslagna föreskriften om vad en hälso- och tandvårdsundersökning ska innehålla säkerställs att placerade barn och ungas behov av vård upptäcks och tillgodoses, vilket därmed ökar deras jämställdhet i samhället.

Samråd

Samråd har skett med den regionala BBIC-samordnaren, som tillsammans med verksamhetschefen för Barnkliniken på Vrinnevisjukhuset, har i uppdrag att revidera den rutin som finns avseende hälsoundersökningar i länet. Samordnaren bedömer att det är bra att det tydliggörs vad en läkarundersökning ska innehålla, eftersom studier visar på fortsatta hälsobehov hos placerade barn och unga samt att få läkarundersökningar genomförs. Det är även bra att inte alla detaljer regleras nationellt, utan att landsting och kommuner får göra överenskommelser om t.ex. hur samtycke ska inhämtas.

Social- och omsorgsförvaltningens bedömning

Barn och unga i samhällsvård är en utsatt grupp, där socialnämnden har ett stort ansvar för att de får sina behov tillgodosedda. Genom den föreslagna föreskriften som tydliggör vad en hälso- och tandvårdsundersökning ska innehålla säkerställs att barn och ungas behov av hälso- och tandvård upptäcks och tillgodoses. Föreskriften bör tillstyrkas.

Social- och omsorgsförvaltningen

Linda Ljungqvist

Beslutet skickas till:
Socialstyrelsen@socialstyrelsen.se